

Årets första nyhetsbrev fokuserar ämnet Tid. Vårt förhållande till tiden är avgörande för vår livskvalitet.

Med utgångspunkt från denna grundtanke har flera organisationer planer på att starta ett forum för Livskvalitet. Mer om det här intill. På mittuppslaget kan du läsa om vårt underliga förhållande till tiden och hur lite vi förstår av denna fjärde dimension. Så lite att vi ideligen blandar ihop den med de rumsliga dimensionerna. (T.ex. "Tiden rinner ifrån oss", "Hushålla med tiden".)

På mittuppslaget finns också en artikel om Tidsverkstaden. Denna förening har bl.a. skapat ett studie-cirkelmateriale som kan vara till hjälp när man tillsammans vill fundera över livsåskådningsfrågor.

På sista sidan kan du läsa en debattartikel om arbetslösas situation i Sverige. Artikeln är ett exempel på hur kyrkan kan använd sin röst i debatten.

*Per Starke,
Svenska kyrkans
Arbetslivscentrum*

Aktuellt

Kyrka - Arbetsliv i Stockholm

Tisdagen den 30 januari 2001, kl 15.00 - 18.00.
Plats: Immanuelskyrkan, Kungstengsgatan 17, Stockholm. (Sällskapsrummet)
Stefan Agurén inleder samtalet.

Tema: **"Den nya ekonomiska tillväxtteorin - har människan en chans?"**

Stefan Agurén har arbetat på SAF i 30 år. Hans huvuduppgift där har varit att analysera och beskriva det industriella arbetslivets problem och utvecklingsmöjligheter. De senaste tio åren har han haft ansvaret för samarbetet med LO och PTK i gemensamma försök att finna öppningar till "Vinna/Vinna-lösningar". Innan han kom till SAF var han verksam som rationaliseringschef på Atlas Copco, tjänsteman på Scania och Volvo. Han började som metallarbetare på Sandvik i Eskilstuna. Nätverket för Kyrka Arbetsliv i Stockholm står tillsammans med Immanuelskyrkan för inbjudan. (I nätverket ingår Stockholms stift, Svenska kyrkan, Mälardistriktet, Svenska Missionsförbundet, LO, TCO, SACO och FAI fackligt aktiva invandrare). Vi avslutar med en enkel måltid. Anmälan till ragnar.karlsson@md.smf.se tfn 08-641 73 31.

Livskvalitetsforum – snart en verklighet?

Den 22/1 samlades flera organisationer, departement och riksdagsmän för att diskutera behovet av ett livskvalitetsforum. Både ur etisk, samhällsekonomisk och företagsökonomisk synvinkel är det bra om människor upplever hög livskvalitet och inte råkar ut för utmattningsdepression (populärt kallat utbrändhet). Behövs det ett organ eller nätverk för att bevaka dessa frågor och lobba för livskvalitet gentemot offentliga utredningar, riksdag, regering, arbetsmarknadens parter etc.? Vi som tror det kommer att träffas den 26/3 för att diskutera vilka former ett livskvalitetsforum skulle kunna ha. Vård för mötet är Inger Persson, LO. Intresserad? Kontakta inger.persson@lo.se.

Följande organisationer har hittills bestämt sig för att närvara:

Riksförsäkringsverket, LO, Konsumentrådet, Arbetsmiljöverket, Folkhälsoinstitutet, Konsumentverket, Tidsverkstaden ekonomisk förening, Svenska kyrkans Arbetslivscentrum

En dag kring kyrka - arbetsliv 12 mars

Idag är det flera pastorer och diakoner som arbetar med inriktning på arbetslivet. Hur det gestaltas kan variera. Erfarenheterna börjar bli många och det finns orsak att dela dessa med andra. Därför blir det en nätverksträff för intresserade pastorer och diakoner på Södra Vätterbygdens folkhögskola måndagen den 12 mars mellan klockan 10.00 och 16.00. Medverkande är Jalle Ahlström, Barbro Hjort, Kerstin Ekdal och arbetsgruppen för kyrka - arbetsliv inom Svenska Missionsförbundet. Avgift för dagen är 100 kronor.

Anmälan bör ske senast den 1 mars till Östra Götalands distriktsexpedition, tel 036-16 50 35.

Vill du ha ytterligare information kan du ringa undertecknad, tel 08-15 18 30, 036-16 97 60 eller 0709-70 74 14.

Åke Nordqvist

Får människovärdet plats i en slimmad organisation?

Företag och organisationer med tydlig etisk profil är attraktiva för kunder, anställda och investerare. Kriterier som mänskliga rättigheter, ärlighet och samhällsansvar, god personalpolicy och miljöhänsyn styr investeringar. Hur påverkas människosyn och människovärde i och av detta? Rymmer den enskilda människan? Arbetskraft eller medarbetare? Lennart Koskinen, teol. dr, arbetslivspräst, författare, etikrevisor, kommer till Bräcke Diakonal Utveckling och Svenska kyrkans Arbetslivscentrum, Göteborg, den 26/4. Anmälan till Kristina Björklund, 031-502731, diakonalutveckling@bracke.org.

Fler kurser och konferenser finns på www.kyrka-arbetsliv.org

TÄNKVÄRT

Vad är då tiden?
Om ingen frågar mig om det, då vet jag.
Om någon frågar mig och jag vill förklara det för honom, då vet jag det inte.

Augustinus

Hur många elefanter får det plats i en Volkswagen?

Svaret på denna gåta har ni säkert hört. Det får plats fyra stycken. Två i framsätet och två i baksätet. Det absurda och därmed komiska i den gamla gåtan är den rumsliga omöjligheten i att stoppa in fyra elefanter i en bil, Volkswagen dessutom.

Men ändå är det med samma absurda syn många av oss idag framlever våra dagar. Fast det handlar snarare om vårt förhållande till tiden än om vårt förhållande till rummet. Vi skulle alltså kunna formulera gåtan så här: "Hur många arbetsuppgifter kan man stoppa in i almanackan på en och samma dag?"

Genast fastnar skrattet i halsgropen. Teknikerna är många. En del prövar att dubbelboka sig. Andra räknar bort tiden det tar att förflytta sig från det ena mötet till det andra. Åter andra jobbar över för att hinna med. Vad är det vi håller på med?

Jobbar vi och sliter för att bli rikare? Rika på vad i så fall? Knappast på det de flesta av oss uppskattar mest, goda relationer.

På Harvard University prövar man nya modeller för att mäta ett lands välstånd. Det gamla sättet att räkna med BNP har sina klara brister. En modell på välstånd man prövar är att räkna ett folks arbetstid och avsaknad av skulder. I så fall skulle vi i Sverige ligga riktigt dåligt till. Vi har höga statliga och privata skulder. Trots det arbetar vi åtta timmar om dagen (minst).

Jämför detta med Himba-folket i Namibia, som enligt Harvards mått att mäta är jordens rikaste folk. De har inga statsskulder, inga privata skulder och de arbetar

bara 3-4 timmar om dagen.

Varje nytt år stämmer till eftertanke. Hur hanterar vi den tid vi har till vårt förfogande? Att klaga över att vi har för lite tid verkar inte konstruktivt. Vi får ju faktiskt hela tiden ny tid. Det handlar i stället om, som vi innerst inne vet, hur vi hanterar den tid vi har.

Vi har blivit lurade

Om man studerar vårt språkbruk för tid upptäcker man att vi blivit lurade. Vi blandar hela tiden ihop dimensionen tid med rum. Eftersom vi inte vet vad tid är använder vi oss av metaforer, men samtliga metaforer blandar ihop tid med rum.

Vi tror att tid är ett rörligt objekt. Hör här:

Tiden rinner ifrån oss.

Framtiden rusar emot oss.

Tiden kommer när...

Ibland tror vi att tiden är ett stillastående objekt:

När vi nu passerar nyår.

Vi lämnar 1999 bakom oss.

Det är hög tid.

Vill du ta tiden åt mig?

Men de värsta metaforerna är nog de med vilka vi blandar ihop tid med pengar.

Spara tid, ta flyget.

Du slösar med din tid.

Hur spenderar du din tid?

Hushålla bättre med tiden.

Kan du låna mig lite tid?

Nej, tyvärr kan jag inte ge dig någon tid just nu.

Jag har investerat tid i den relationen.

Förseningen kostade mig en halvtimme.

Förvisso är dessa metaforer framsprungna ur människors upplevelser av tiden. Som sådana är de förstås sanna. Problemet är att vi okritiskt tagit över metaforerna och gjort dem så självklara i vårt språk att vi inte längre tänker på vad det är vi säger. Vi blir därmed påverkade av ett förhållningssätt där vi

Har du också känt att du vill nagla fast tiden, när den rusar ifrån dig?

blandar ihop tid med rum och tid med pengar.

Men tiden kan varken köpas eller säljas, lånas eller lagras - bara användas. Så det gäller att lära sig att göra det så bra som möjligt. Tiden är den mest demokratiskt fördelade resursen. Antingen man är rik eller fattig, inflytelserik eller lat, intelligent eller allmänt oföretagsam så har varje människa exakt lika mycket tid till sitt förfogande, 24 timmar om dygnet.

Att leva innebär inte att ständigt jaga efter mer tid. Att leva innebär att förvandla den tid vi har till erfarenhet.

Låt mig avsluta med en

saga av Olavus Junus:

En rik amerikan stoppade sin bil vid väggkanten i skuggan av ett stort träd. Han var ute på turistresa i Guatemala. Under trädet låg en man och tog sin siesta.

Varför arbetar du inte mera? Du skulle ju kunna bli rik om du vore flitigare?

-Vad skulle jag bli rik för?

-Så du skulle kunna låta andra arbeta åt dig.

-Vad skulle jag göra själv då?

-Det som du tycker om.

Ligga under det här trädet till exempel.

-Men det gör jag ju redan.

Per Starke, redaktionen

Idédatbank på kyrka-arbetslivs hemsida, www.kyrka-arbetsliv.org

Senaste nytt på hemsidan, som facken och kyrkorna driver tillsammans, är en idédatbank. Det är en databas med syftet att ge inspiration och idéer för hur vi kan möta arbetsliv och arbetslöshet. Har du egna exempel som du vill bidra med till databasen får

du gärna kontakta Per Starke, Svenska kyrkans Arbetslivscentrum. Adress se sista sidan.

Rubriker i databasen är

-Arbetslöshet

-Kyrkan som arbetsplats

-Offentlig sektor

-Företag

-Övrigt

Tid för time-out

Den tid vi har till vårt förfogande är lika med vårt liv. Ibland kan arbets- och privatliv kännas som att vi flyter med en stark ström utan att vi riktigt kan styra oss själva. Oavsett hur vi mår av det, är det vi själva som har ansvaret för att ta tag i rodet; att aktivt förvalta våra ca 30.000 dygn och försöka få ut det som är viktigt för oss.

Två personer som funderat mycket på hur de ska få balans i livet och gjort aktiva val för att uppnå detta är Jörgen Larsson och Fredrik Warberg. Efter många år som framgångsrika organisations- och miljökonstuler har karriären därför fått en annan måttstock för dem. Det måste finnas mer mening än att öka sitt bankkonto eller samhällets BNP, menar de. Som att höja värdet på sin egen tid till exempel. Och att hjälpa andra göra detsamma.

Förra året lämnade de sina fasta anställningar och startade föreningen

Tidsverkstaden. Här vill de skapa utrymme för människor som vill stanna upp, reflektera och samtala om vad de vill med livet – att kliva upp ur floden och ifrågasätta om de vill följa med strömmen eller inte. För att sedan kunna välja om de vill hoppa i och flyta med medvetet eller välja en lugnare strömfåra.

- Många med oss orkar inte ”knö” in mer saker i sina liv, säger Jörgen Larsson. De vill varken ha fler prylar eller fler aktiviteter som stjälar tid från det de egentligen vill. För alla som känner så har de tagit fram en samtalsmetod som de kallar ”Tidsverkstad – samtalsträffar för människor som tror på ett liv före döden.”

Tidsverkstäder finns i olika former, bl a som gratisvariant genom det material som kan tankas hem från deras hemsida. Fredrik och Jörgen leder själva Tidsverkstäder som äger rum under 3 hela dagar ute i naturen. Under 2001 blir det Tidsverkstäder kombinerat med strand-

promenader i Skagen, vandring i fjällen och kajakpaddling i skärgården.

Tidsverkstaden tar sin utgångspunkt i att människor bäst själva kommer fram till vad som är rätt för dem, bara förutsättningarna finns.

- Vi är inga experter på hur man ska få ut mer av livet, säger Fredrik Warberg. Vår uppgift är att ställa frågorna och hålla en bra struktur för att behandla dem. Det intressanta händer när människor ger av sig själva och pratar utifrån sina egna tankar, känslor och upplevelser. Att få fokusera på sina funderingar och sedan tala oavbrutet i flera minuter utan att någon kommenterar, värderar eller ställer frågor ger utrymme för genomtänkta tankar och det kommer ut klokheter som man själv häpnar över.

En Tidsverkstad är även handlingsinriktad – det

ligger i själva ordet verkstad. Därför ingår ett brainstormingpass där deltagarna delar med sig av idéer om hur vi med små eller stora steg kan komma närmare den vardag som vi kommit fram till att vi vill ha, berättar Jörgen Larsson.

Trots att de bara har varit igång en kort period så håller deras koncept redan på att få ett stort genomslag. Tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan lanserar de en studiecirkelvariant av Tidsverkstaden i hela Sverige. Fredrik Warberg och Jörgen Larsson arbetar också med arbetsgrupper och organisationer som vill utveckla en arbetsplatskultur som ger de anställda goda möjligheter för att ha balans i livet.

För mer information se www.tidsverkstaden.se

Annelie Nilsson

Samaohövdingen Tuiaui om papalagi - den vite mannen

”Papalagi känner inte tiden, han förstår den inte, och därför gör han våld på den med sina råa seder.

Å ni kära bröder! Vi har aldrig klagat över tiden, vi har älskat den som den varit, vi har aldrig sprungit efter den och har aldrig velat slå ihop den eller dela upp den. Den har aldrig varit oss till plåga eller harm. Låt den bland oss stiga fram som inte har tid! Var och en bland oss har tid i stora mängder men det är också nog för oss. Vi behöver inte mer tid än vi har och vi har ändå tid tillräckligt. Vi vet, att vi ändå alltid kommer till målet i sinom tid och att den store anden kallar oss till sig efter sitt behag, även om vi inte kan räkna vårt antal månader. Vi måste befria den arme och vilsne papalagi från hans vanföreställning. Vi måste ge honom hans tid åter. Vi måste slå sönder hans runda små tidsmaskiner och förkunna för honom, att det finns mer tid mellan soluppgång och solnedgång än en människa kan göra bruk av.

Ur Papalagi; tal av söderhavs-hövdingen Tuiaui från Tiarea

Tips för att använda tiden klokt

1. Hantera varje papper en gång
2. Ha ordning på dina papper
3. Prioritera ärenden i
 - a) mycket viktiga
 - b) viktiga
 - c) mindre viktiga
 - d) använd papperskorgen oftare
4. Ta tag i obehagligheter genast
5. Gör varje uppgift helt färdig
6. Gör liknande uppgifter i en följd
7. Var tillgänglig för dina medarbetare
8. Ha prioriteringsmöten med dig själv
Fråga dig flera gånger/dag ”Vad är det viktigaste för mig?”
9. Samla information tills den behövs
10. Drunkna inte i detaljer
11. Gör prioriteringen till en daglig rutin
12. Sluta med att skjuta upp
13. Skriv ned vad du skall göra varje dag
14. Ha en liten anteckningsbok till hands och använd den omdelbart när du kommer på något

”Det går bra för Sverige!”-men hur går det för den som är arbetslös?

Vårt samhälle är uppbyggt av ett komplicerat system av regler som på ett eller annat sätt påverkar varje människas liv. När livet rullar på och vi har någorlunda kontroll över det, då kanske vi inte märker hur styrda vi är. När livet inte följer det mönster som vi har tänkt oss, blir vi smärtsamt påmind om hur de beslut som fattats i makens boningar berör just oss.

Med anledning av de skärpta a-kassereglerna är det nu de arbetslösas situation vi tänker särskilt på: Skulle du vilja bli tvingad att rycka upp dina barn ur skolan, flytta till en okänd, antagligen större stad, ge upp ditt engagemang som fotbollstränare för tonåringarna, lämna huset du rustat, allt detta för att du inte fick ett ”riktigt” arbete inom tre månader (100 dagar)?

Eller skulle du vilja bli utan din a-kasseersättning och i stället få lov att söka socialbidrag när ditt nej till ett arbete i själva verket var ett mycket svårt beslut där kampen stod mellan att fortsätta vara en arbetslös ensamstående mamma på heltid och att ha barnen på dagis 12 timmar per dygn 5 dagar i veckan samtidigt som bil måste inköpas, bostadsbidraget går ner och orken absolut inte räcker till?

Eller skulle du som 20-åring vilja flytta hem till dina åldriga morföräldrar när du lyckats hitta jobb, men ingen bostad, i storstaden?

De tre exemplen är förenklade, men ditt och mitt liv är sällan enkelt, går sällan ihop med fyrkantiga regler. Och på något sätt verkar det som om lag-

stiftarna glömmer bort att det finns människor som berörs av deras beslut. Att det finns människor som redan är så kränkta att ytterligare krav och tvång bara trycker ner dem ännu mer i stället för att få avsedd effekt. Visst bor det en latmask i oss alla lite till mans, men att det skulle vara därför som så många saknar ett ”riktigt” arbete, det håller vi för otroligt. Nej, om de nya a-kassereglerna tillämpas fullt ut, bekräftar de definitivt inte människovärdet!

Heikki Nykänen, chef för arbetsförmedlingen i Lindesberg, sa i Bp 2 januari: ”Det blir väldigt mycket individuella bedömningar. Hur hårt tvånget ska vara är det för tidigt att svara på.”

Just därför vill vi med detta upprop för de arbetslösas sak, uppmana arbetsförmedlingens och a-kassornas tjänstemän till vishet, lyhördhet och mod. Ni är de som möter dem som reglerna gäller, ni är de som ska ta de svåra besluten...

Det är väl allmänt känt att ständiga förändringar föder osäkerhet, utbrändhet, kort sagt kostar både energi och pengar. Men ökad flexibilitet är ett honnörsord i dessa dagar även på arbetsmarknadens spelplan, och varken de arbetslösa eller arbetsförmedlingens personal är att gratulera till de ständiga förändringarna. Det är bara att hoppas på att förändring och flexibilitet också i en snar framtid kan innefatta en vidgad syn på människan som en helhet, där ett ”riktigt” jobb bara är en del.

För kanske är det så att vi egentligen behöver en djupare reform av hela

välfärdssystemet för att också få plats med dem som inte kan vara så rörliga, inte är så snabba, inte har så mycket av den så omtalade sociala kompetensen som a-kassereglerna förutsätter, en reform för att få plats med dem som kanske har genomskådat hur de ”riktiga” jobben inte alltför sällan är jobb som ingen egentligen behöver men som genererar pengar, en plats för dem som har sett hur livsnödvändiga arbeten inte görs och som vill göra dem?

Vi som är lyckligt lottade att ha ett ”riktigt” jobb, vi vill avslutningsvis säga till Dig som inte har det:

Du har också ett värde. Du har rätt att ha makt över ditt eget liv. Gå ihop tillsammans med andra arbetslösa och kräv Dina mänskliga rättigheter. Det är inte så att Du ska behöva stå med mössan i hand och ta emot vad som helst. Ställ krav på våra beslutsfattare! Du är inte ensam!

Vi är fler som vill gå med dig i kampen för ett människovärdigt liv!

Tidigare publicerad i Bergslagsposten.

Skrevs under av anställda i Lindesbergs, Ramsbergs, Fellingsbro, Hällefors och Ljusnarsbergs församlingar.

Öppet arbetslösa i procent av arbetskraften 1987-1999

År	Alla	16-24	55-64	Kvinnor	Män	Utrikes födda
1987	2,1	4,6	2,1	2,1	2,1	3,8
1988	1,7	3,6	1,7	1,7	1,7	4,0
1989	1,5	3,2	1,3	1,5	1,4	4,1
1990	1,6	3,7	1,5	1,6	1,7	4,2
1991	3,0	6,6	2,1	2,6	3,3	4,5
1992	5,2	11,4	3,2	4,2	6,3	5,0
1993	8,2	18,4	5,5	6,6	9,7	9,5
1994	8,0	16,7	6,5	6,7	9,1	15,0
1995	7,7	15,3	7,4	6,9	8,5	14,8
1996	8,1	15,7	7,6	7,5	8,5	16,7
1997	8,0	15,4	7,3	7,5	8,5	17,1
1998	6,5	11,9	5,9	6,0	6,9	14,6
1999	5,6	9,9	5,9	5,2	5,9	12,9
2000	5,1	8,6	*	4,7	5,4	*

*= uppgift saknas

Källa SCB

Nytt från kyrka arbetsliv ges ut av arbetsgruppen för kyrka arbetsliv bestående av representanter från LO, TCO, SACO och SKR (Sveriges Kristna Råd). I ledningsgruppen sitter:

Jan-Erik Nyberg, TCO (ordf),

janerik.nyberg@tco.se

Ulla Johansson, LO,

ulla.johansson@lo.se

Mogens Månsson, SACO,

mogens.mansson@saco.se

Åke Nordqvist, SKR,

ake.nordqvist@smf.se

Per Starke, SKR,

per.starke@bracke.org

Beställning och material skickas till redaktören Per Starke Svenska Kyrkans Arbetslivscentrum

Bräcke Diakonal Utveckling

Box 21062

SE-418 04 Göteborg

Telefon 031-50 25 05

Fax 031-50 27 30

E-post per.starke@bracke.org

Hemsida www.kyrka-arbetsliv.org